

**Zavod za javno zdravlje
Ćuprija "Pomoravlje"
u Ćupriji
Centar za analizu, planiranje i organizaciju
zdravstvene zaštite**

**ANALIZA POKAZATELJA KVALITETA
RADA ZDRAVSTVENIH USTANOVA
POMORAVSKOG OKRUGA
ZA 2020. GOD.**

Ćuprija, 2021.

UVOD

Na osnovu člana 187 Zakona o zdravstvenoj zaštiti, („Službeni glasnik RS“, broj 25/19) a u skladu sa Pravilnikom o pokazateljima kvaliteta zdravstvene zaštite („Službeni glasnik RS“, broj 49/10) koji se primenjuje od 2011. godine, Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“, u skladu sa svojom funkcijom, sačinio je Metodološko uputstvo za postupak izveštavanja zdravstvenih ustanova o pokazateljima kvaliteta zdravstvene zaštite. Ovim Metodološkim uputstvom se određuje način prikupljanja, praćenja, izračunavanja i izveštavanja pokazatelja kvaliteta rada zdravstvenih ustanova.

Na osnovu prikupljenih i obrađenih podataka za period I - XII 2020. godine, shodno Metodološkom uputstvu za postupak izveštavanja zdravstvenih ustanova o obaveznim pokazateljima kvaliteta zdravstvene zaštite, Zavod za javno zdravlje u Čupriji analizira pokazatelje kvaliteta rada zdravstvenih ustanova za područje Pomoravskog okruga.

Pokazatelji kvaliteta obuhvataju pokazatelje kvaliteta rada zdravstvenih ustanova kao i pokazatelje koji se odnose na rad komisije za unapređenje kvaliteta rada, sticanje i obnovu znanja zaposlenih, vođenje liste čekanja, bezbednost pacijenata, zadovoljstvo korisnika uslugama zdravstvene službe i zadovoljstvo zaposlenih.

Kvalitet rada primarne zdravstvene zaštite je prikazan kroz izveštaje o pokazateljima kvaliteta šest domova zdravlja (Despotovac, Jagodina, Paraćin, Rekovac, Svilajnac i Čuprija), a sekundarne zdravstvene zaštite kroz izveštaje opštih bolnica Jagodine, Paraćina i Čuprije.

Od marta meseca 2020. zdravstvene ustanove su zbog pandemije Covida 19, radile u vanrednim okolnostima, tako da je realizacija usluga dosta redukovana pogotovo preventiva. Akcenat je bio na rad kovid ambulanti i prijem hitnih slučajeva i prioritetnih kategorija u ostalim službama. Bolnice su radile sa smanjenim kapacitetom jer je deo kapaciteta funkcionisao kao kovid bolnica, vršena je trijaža pacijenata i prijem samo hitnih nekovid pacijenata, suspendovan je redovni program u hirurgijskim granama pa su rađene samo hitne i onkološke operacije, tako da je bio smanjen broj pacijenta, samim tim i pruženih usluga. Pored toga bio je i redukovano broj zdravstvenih radnika kako zbog oboljevanja od Covida 19, tako i zbog izolacije zbog kontakata.

I Primarna zdravstvena zaštita

U službama primarne zdravstvene zaštite u kojima zdravstvenu delatnost obavljaju izabrani lekari, odnosno službe za zdravstvenu zaštitu žena, dece i odraslog stanovništva, prva četiri pokazatelja su identična, odnosno zajednička dok su ostali specifični za svaku službu. Najveći procenat registrovanih korisnika koji su iz bilo kog razloga posetili svog izabranog lekara je u službi za zdravstvenu zaštitu odraslih 87,09 %, a najmanji u službi za zdravstvenu zaštitu žena 36,5%. Najveći broj uputa izdatih za specijalističko-konsultativni pregled u odnosu na ukupan broj poseta kod lekara ima služba za zdravstvenu zaštitu odraslih što je i očekivano 19,9% (prethodne godine 23,4%), a najveći procenat preventivnih pregleda u ukupnom broju pregleda i poseta kod lekara ima služba za zdravstvenu zaštitu žena 41,7%, dok se najmanje preventivnih pregleda sprovodi kod odraslog stanovništva samo 5,46% od ukupnog broja pregleda. U službi za zdravstvenu zaštitu dece procenat preventivnih pregleda je 17% što je na nivou prethodne godine.

Grafikon 1. Procenat preventivnih pregleda u ukupnom broju pregleda i poseta kod lekara u periodu od 2016. do 2020.

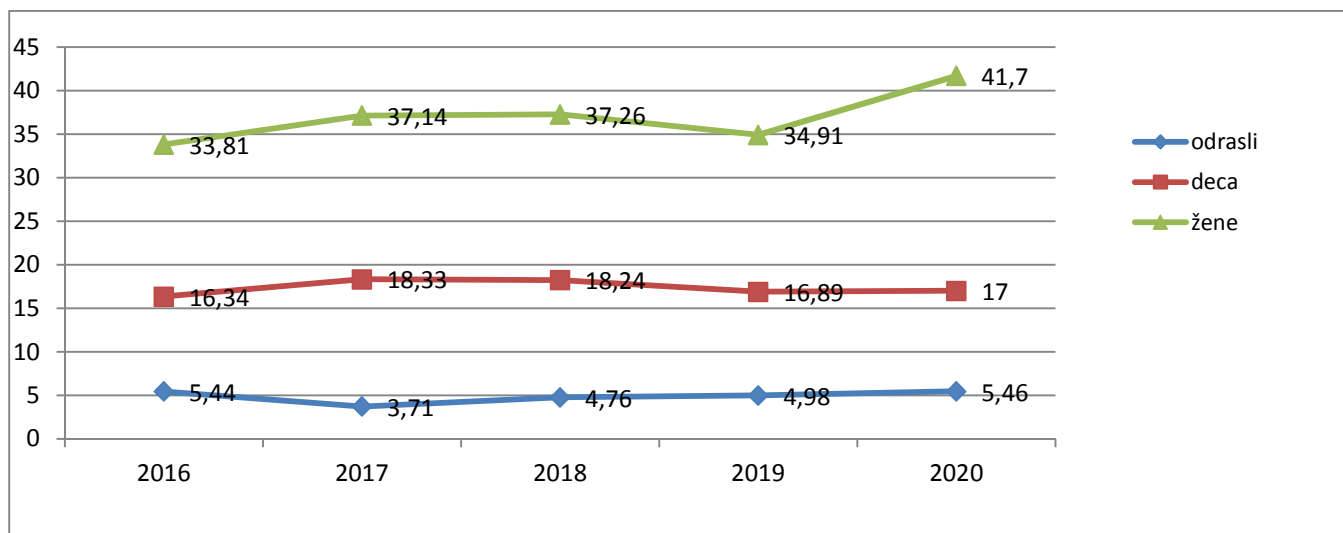
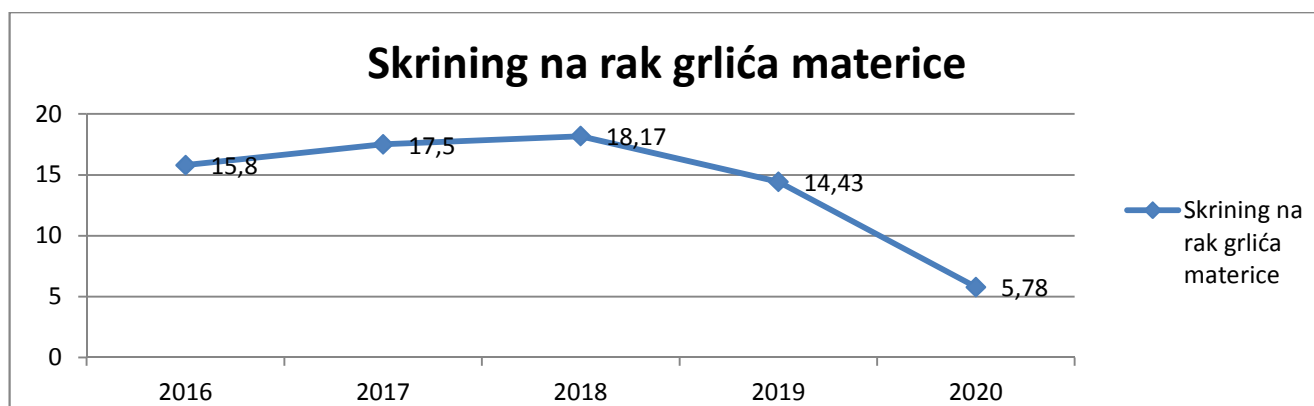

Tabela br.1 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u službi za zdravstvenu zaštitu žena

r.br	Naziv pokazatelja	DZ Jagodina	DZ Čuprija	DZ Despotovac	DZ Svilajnac	DZ Paraćin	DZ Rekovac	Okrug 2020	Okrug 2019
1	Procenat registrovanih korisnika koji su iz bilo kog razloga posetili svog izabranog lekara.	36,56	31,14	21,10	45	48,4	8,19	36,49	52,32
2	Odnos prvih i ponovnih pregleda radi lečenja kod izabranog lekara	0,43	1,98	0,84	1,86	0,59	0,74	0,81	0,92
3	Odnos broja uputa izdatih za specijalističko-konsultativni pregled i ukupnog broja poseta kod lekara	9,69	10,51	0,66	4,92	24,22	11,27	12,48	13,60
4	Procenat preventivnih pregleda u ukupnom broju pregleda i poseta kod lekara.	48,8	46,6	41,69	34,7	38,4	23,91	41,70	34,91
5	Procenat korisnica od 25 do 69 godina starosti obuhvaćenih ciljanim pregledom radi ranog otkrivanja raka grlića materice	0,53	3,85	27,76	5,46	35,22	8,23	5,78	14,43
6	Procenat korisnica od 45 do 69 godina starosti koje su upućene na mamografiju od bilo kog izabranog ginekologa u poslednjih 12 meseci	0,35	6,8	36,36	1,86	0	9,17	4,22	9,71

Među specifičnim pokazateljima kvaliteta rada službe za zdravstvenu zaštitu žena je procenat korisnica određene dobi koje su obuhvaćene mamografijom i ciljanim pregledom na karcinom grlića materice. Procenat obuhvaćenih žena ovim pregledima je 4,2% kod mamografije, što je 5,5% manje od prethodne godine, dok je obuhvat ciljanim pregledom na karcinom grlića 5,8% ili 8,5% manje nego prethodne godine.

Grafikon 2. Procenat korisnika od 25 do 69 godina starosti obuhvaćenih ciljanim pregledom radi ranog otkrivanja raka grlića materice u periodu od 2016. do 2020.

Posmatrajući petogodišnji period primećujemo da je procentualni obuhvat žena ovim skriningom imao rast od 2016. godina do 2018. godine, da bi u zadnjoj godini zabeležen pad za oko 9%. U suštini obuhvat je nedovoljan i ispod preporučenog minimuma koji je 20%.

U službi za zdravstvenu zaštitu dece i omladine, pedijatri u 45% slučajeva propisuju antibiotike pri prvom pregledu kod infekcije gornjih respiratornih puteva što je kao i prethodne godine, ampuliranu terapiju ordiniraju u 5,5% slučajeva što je 2,3% manje nego prethodne godine, a kod 70% predgojazne dece je u zdravstveni karton upisan status uhranjenosti i dat savet o pravilnoj ishrani. Obuhvat dece u 15. godini kompletnom imunizacijom je 74% što je za 19% manje nego predhodne godine.

Tabela br.2 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u službi za zdravstvenu zaštitu dece i omladine

r.br	Naziv pokazatelja	DZ Jagodina	DZ Čuprija	DZ Despotovac	DZ Svilajnac	DZ Paraćin	DZ Rekovac	Okrug 2020	Okrug 2019
1	Procenat registrovanih korisnika koji su iz bilo kog razloga posetili svog izabranog lekara.	80,74	93,73	88,74	93,45	73,89	57,95	82,10	86,69
2	Odnos prvih i ponovnih pregleda radi lečenja kod izabranog lekara	0,37	0,46	0,35	0,68	0,279	0,5	0,39	0,39
3	Odnos broja uputa izdatih za specijalističko-konsultativni pregled i ukupnog broja poseta kod lekara	15,31	7,05	7,69	15,77	11,47	26,88	12,57	12,18
4	Procenat preventivnih pregleda u ukupnom broju pregleda i poseta kod lekara.	15,69	14,21	21,23	11,87	20,27	32,85	17,03	16,89
5	Procenat epizoda sa akutnim infekcijama gornjih disajnih puteva (J00-J06) kod kojih je pri prvom pregledu propisan antibiotik.	41,46	53,80	51,96	24,63	53,35	50,79	45,71	45,10
6	Procenat epizoda svih oboljenja kod dece lečenih antibioticima u kojim je ordinirana ampulirana terapija.	2,24	1,18	1,63	15,23	12,68	21	5,56	7,80
7	Procenat predgojazne/gojazne dece u čiji je zdravstveni karton ubeležen status uhranjenosti i dat savet o pravilnoj ishrani.	62,03	0,00	100	100	53,33	100	70,17	99,32
8	Obuhvat dece u 15. godini života kompletnom imunizacijom	63,10	54,58	95,95	91,54	83,11	100	74,24	93,21

Grafikon 3. Procenat epizoda sa akutnim infekcijama gornjih disajnih puteva (J00-J06) kod kojih je pri prvom pregledu propisan antibiotik.

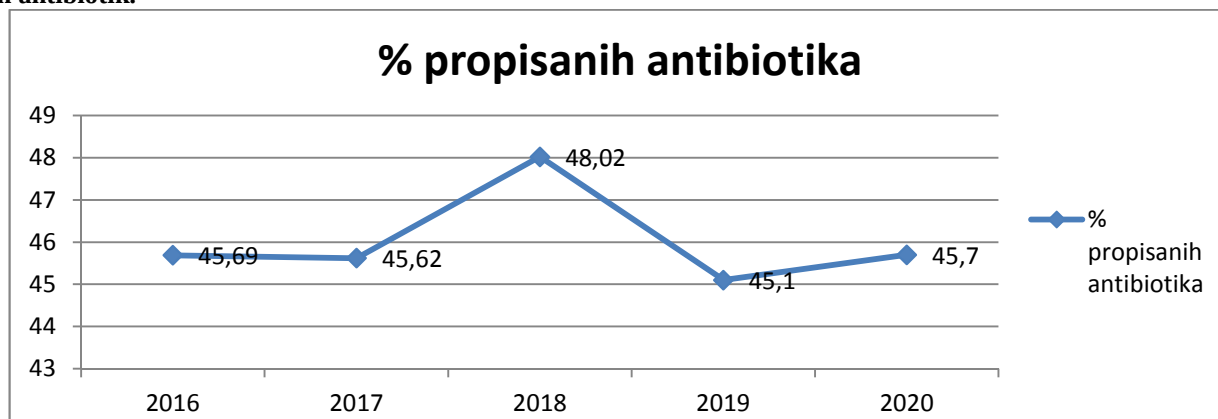
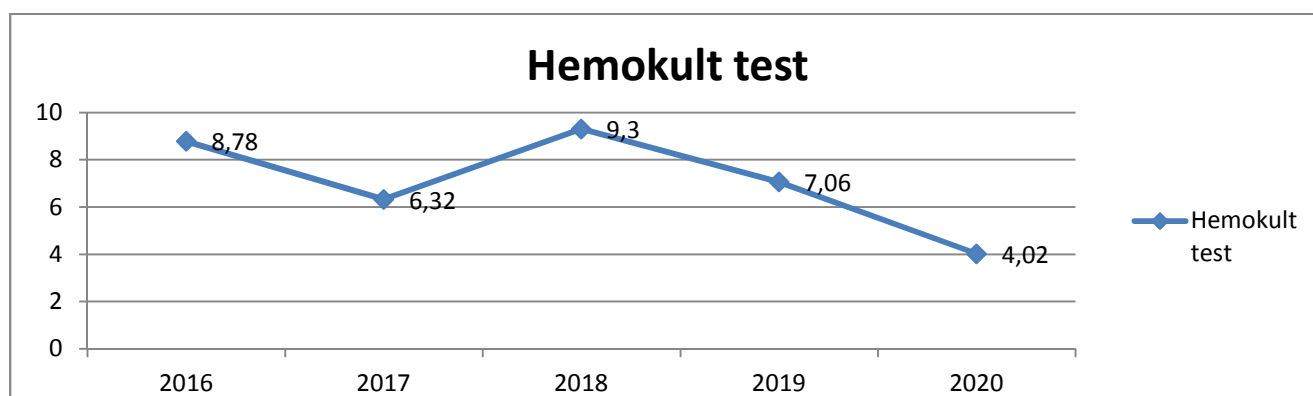

Tabela br.3 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u službi za zdravstvenu zaštitu odraslih

r.br	Naziv pokazatelja	DZ Jagodina	DZ Čuprija	DZ Despotovac	DZ Svilajnac	DZ Paraćin	DZ Rekovac	Okrug 2020.	Okrug 2019.
1	Procenat registrovanih korisnika koji su iz bilo kog razloga posetili svog izabranog lekara.	83,9	84,28	95,37	77,49	92,34	93,89	87,09	87,26
2	Odnos prvih i ponovnih pregleda radi lečenja kod izabranog lekara	0,8	1,84	1,41	1,98	1,55	0,9	1,21	1,46
3	Odnos broja uputa izdatih za specijalističko-konsultativni pregled i ukupnog broja poseta kod lekara	21,2	36,56	2,46	5,5	28,93	10,76	19,89	23,52
4	Procenat preventivnih pregleda u ukupnom broju pregleda i poseta kod lekara.	3,9	2,58	3,84	11	6,63	5,74	5,46	4,98
5	Obuhvat registrovanih korisnika starijih od 65 godina vakcinacijom protiv sezonskog gripa.	14,9	11,81	15,9	21,18	25,65	18,46	17,78	20,21
6	Procenat obolelih od povišenog krvnog pritiska (I10-I15) kod kojih je na poslednjem kontrolnom pregledu, vrednost krvnog pritiska bila niža od 140/90.	60,3	67,72	71,7	34,2	79,07	41,9	61,92	63,55
7	Procenat obolelih od šećerne bolesti (E10-E14) koji su upućeni na pregled očnog dna	22,4	5,35	2,82	5,09	19,7	16,26	13,78	32,97
8	Procenat obolelih od šećerne bolesti (E10-E14) kod kojih je bar jednom određena vrednost glikoliziranog hemoglobina (HbA1c).	42,2	50,02	21,19	30,74	28,91	13,79	33,50	52,54
9	Procenat registrovanih korisnika u čiji je zdravstveni karton ubeležena vrednost krvnog pritiska, indeks telesne mase - ITM, pušački status i preporučeni saveti za zdravo ponašanje.	20,7	21,53	47,16	9,85	15,89	61,43	22,88	39,40
10	Procenat registrovanih korisnika starijih od 50 godina kojima je urađen test na krvavljenje u stolici (hemokult test).	1,2	2,07	6,4	4,32	8,21	4,41	4,02	7,06
11	Procenat epizoda sa tonzilofaringitisom (J02, J03) kod kojih je kao prva terapija ordinirana terapija penicilinom.	41,5	47,64	7,99	15,53	60,53	16,54	35,93	41,30

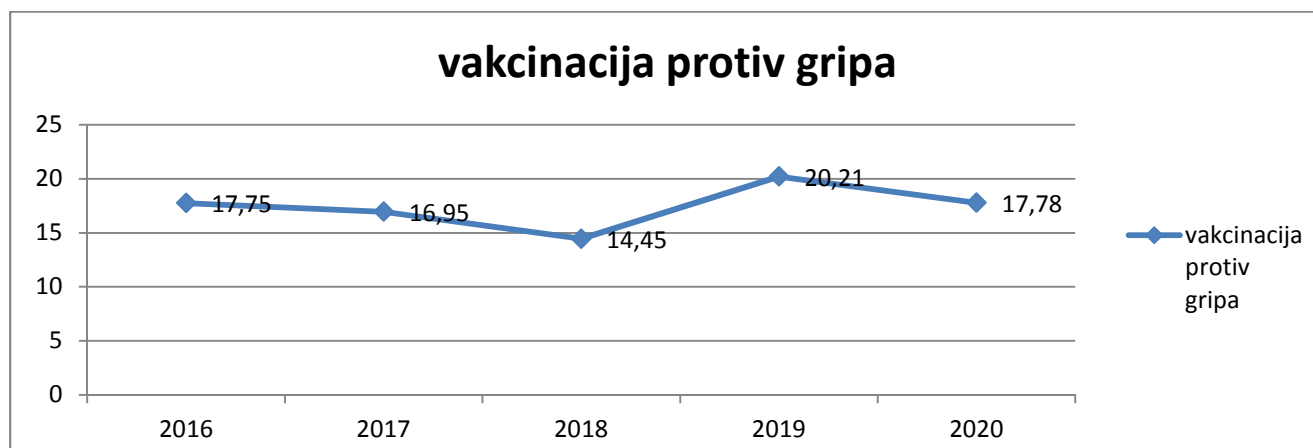
U Službi za zdravstvenu zaštitu odraslih udeo preventivnih pregleda je svega 5,46%. Vakcinacijom protiv sezonskog gripa obuhvaćeno je na teritoriji okruga 17,8% registrovanih korisnika preko 65. godina (2,5% manje od prethodne godine), oko 14% dijabetičara je poslato na pregled očnog dna (prošle godine 33%), a kod 33,5% je bar jednom određena vrednost glikoliziranog hemoglobina što je za 19% manje nego prethodne godine . Test na okultno krvarenje u stolici urađen je kod svega 4% registrovanih korisnika preko 50 godina što je 3% manje nego prethodne godine , a kod 22,9% registrovanih odraslih korisnika su u zdravstveni karton ubeležene vrednosti i status faktora rizika za KVB što je 16% manje nego prethodne godine . Oko 62% hipertoničara je pri poslednjem pregledu imalo tenziju ispod 140/90. Penicilin je ordiniran kod 36% slučajeva sa tonzilofaringitisom (5% manje nego prethodne godine).

Grafikon 4. Procenat registrovanih korisnika starijih od 50 godina kojima je urađen test na krvavljenje u stolici (hemokult test)

Obuhvat korisnika ciljanim pregledom na rano otkrivanje carcinoma debelog creva se kretao u poslednjih 5 godina od 4%-9% što je nedovoljno i ispod preporučenog minimum koji je 20%.

Grafikon 5. Obuhvat registrovanih korisnika starijih od 65 godina vakcinacijom protiv sezonskog gripa

Obuhvat korisnika starijih od 65 godina vakcinacijom protiv gripa u proseku je oko 17% za posmatrani petogodišnji period. U 2019. bilo je nešto veće interesovanje za vakcinaciju 20,2%, tako da I vakcine nije bilo dovoljno pa su naručivane dodatne količine.

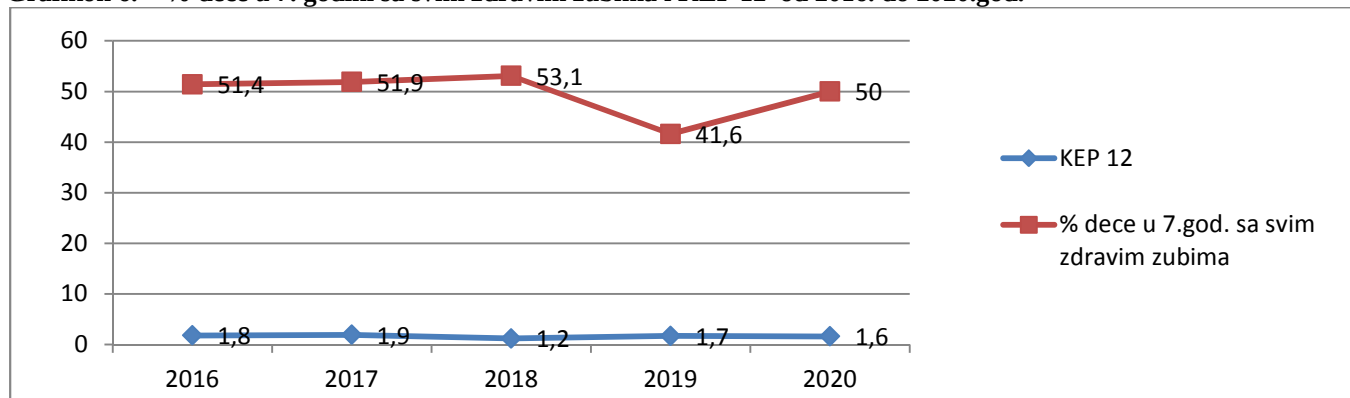
Stomatološka zdravstvena zaštita

Tabela br.4 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u službi za stomatološku zdravstvenu zaštitu dece i omladine

Dom zdravlja	% Dece u 7.g.sa svim zdravim zubima	% Dece u 7.g.obuhvaćen a lokalnom aplikacijom fluorida	% Dece u 12.g.sa svim zdravim zubima	KEP-12	% Dece u 12.g.obuhvaće na lokalnom aplikacijom fluorida	% Dece u 7. razredu sa nelečenim ortodontskim anomalijama	% Dece u 3. razredu srednje škole sa nelečenim ortodontskim anomalijama
Despotovac	10,53	100	23,86	2,68	100	85,71	
Jagodina	85,44	100	43,81	1,3	100	44,6	
Rekovac	51,28	64,1	40	1,2	100	100	92,1
Svilajnac	57,14	100	44,44	1,78	100	60	71,4
Čuprija	51,28	100	77,37	1,91	100	36,73	91,67
Paraćin	35,71	93,57	73,21	1,17	98,21	31,03	
Pomoravski okrug 2020.	50,0	95,5	52,7	1,6	99,7	58,0	89,9
Pomoravski okrug 2019.	41,6	98,0	46,5	1,7	97,2	53,9	53,4

Mora se napomenuti da je zbog epidemije Covid 19 obuhvat dece i omladine stomatološkim sistematskim pregledom negde oko 30% . Od pregledane dece u sedmoj i dvanaestoj godini života, sa svim zdravim zubima bilo je 50% dece u sedmoj godini što je 9% više od prethodne godine, odnosno 52,7% dece u dvanaestoj godini što je 6% više nego prethodne godine . Lokalnom aplikacijom fluorida je obuhvaćeno 95,5% pregledanih sedmogodišnjaka i 99,7% dvanaestogodišnjaka . Pri sistematskim pregledima u sedmom razredu i u 3. razredu srednje škole otkriveno je 58% dece i 89,9% omladine sa nelečenim ortodontskim anomalijama . KEP-12 ima prosečnu vrednost za na nivou prethodne godine.

Grafikon 6. % dece u 7. godini sa svim zdravim zubima i KEP 12 od 2016. do 2020.god.

Posmatrajući petogodišnji period zapaža se da vrednost KEP-12 indeksa ima blagi pad počev od 2016. godine. Procenat sedmogodišnjaka sa svim zdravim zubima odgovara proseku za posmatrani period kao i porast broja dece sa nelečenim ortodontskim anomalijama. Obzirom na mali obuhvat dece stomatološkim pregledom, uzorak nije validan za procenu kretanja ovih pokazatelja.

Domovi zdravlja Rekovac ima najveći obuhvat trudnica preventivnim pregledom 43%, a najmanji dom zdravlja Svilajnac 2,7%. Prosek okruga je 12,7%, što je duplo manje nego prethodne godine zbog epidemiološke situacije. Paradontopatija je konzervativno tretirana kod 15,2% pacijenata preko 18 godina što je na nivou prethodne godine kao i procenat ponovljenih intervencija 3,3%.

Tabela br.5 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u službi za stomatološku zdravstvenu zaštitu odraslih

Dom zdravlja	Procenat trudnica obuhvaćenih preventivnim pregledima	Procenat pacijenata starijih od 18 godina kod kojih je konzervativno tretirana paradontopatija	Procenat ponovljenih intervencija
Despotovac	11,54	12,5	0,95
Jagodina	13,66	16,9	4,83
Rekovac	42,86	39,19	3,4
Svilajnac	2,7	1,26	3,44
Čuprija	11,57	17,89	0
Paraćin	11,28	5,98	4,41
Pomoravski okrug 2020.	12,7	15,2	3,3
Pomoravski okrug 2019.	24,5	14,7	3,0

Polivalentna patronaža

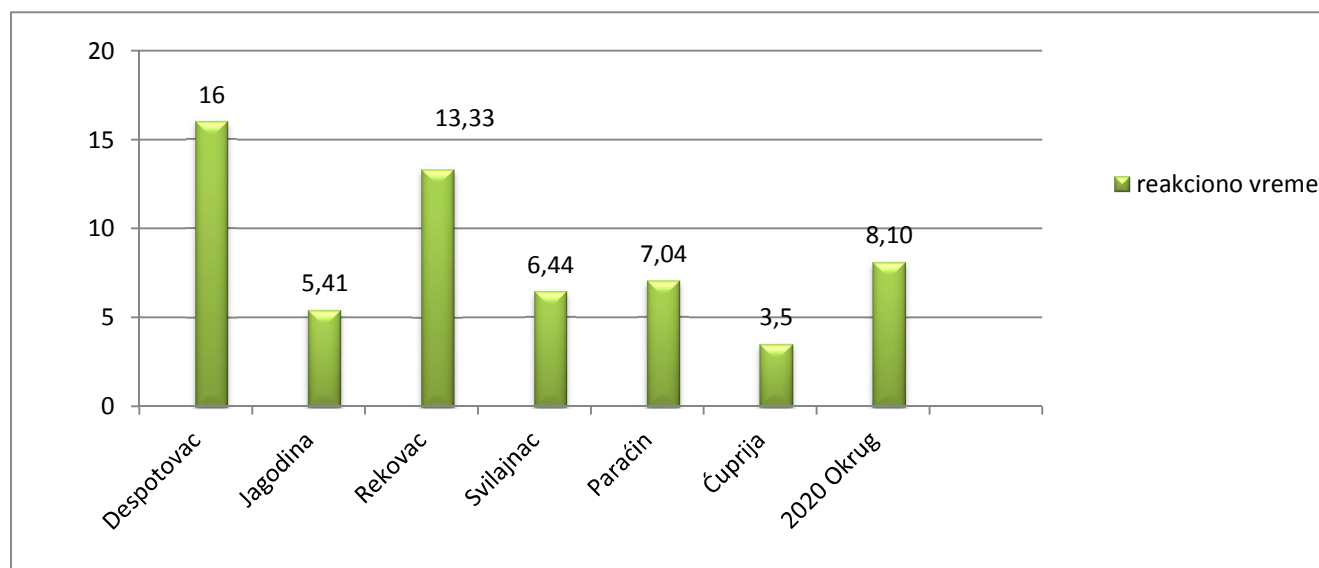
Na nivou okruga procenat obuhvata novorođenčeta prvom posetom je 88,7% što je nešto niže od prethodne godine (96,9%). Prosečan broj patronažnih poseta po novorođenom detetu kreće se između 3,6 i 5,97 (prosek okruga je 5 poseta što je na nivou prethodne godine I sa preporučenim obimom), a poseta odojčetu je bilo najviše u Rekovcu 2,4, a najmanje u Jagodini 0,6. Na nivou okruga prosečan broj poseta odojčetu je 1,6 što je nešto ispod propisanog obima 2. Prosečan broj poseta licima starijim od 65 godina na okrugu je 0,2 odnosno obuhvat je 24% što je u skladu sa predloženim obimom. Nedovoljan obuhvat imaju Paraćin 7% i Jagodina 4%. Svi pokazatelji su realizovani u predviđenom obimu.

Tabela br.6 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u polivalentno- patronažnoj službi

Dom zdravlja	Obuhvat novorođenčadi prvom patronažnom posetom %	Prosečan broj patronažnih poseta po novorođenom detetu	Prosečan broj patronažnih poseta po odojčetu	Prosečan broj patronažnih poseta po osobi starijoj od 65 godina
Despotovac	93,85	5,95	2	0,39
Jagodina	78,22	3,64	0,6	0,04
Rekovac	100	4,71	2,4	0,52
Svilajnac	100	5,97	1,31	0,21
Čuprija	87,57	4,54	1,89	0,21
Paraćin	99,7	4,97	1,23	0,07
Pomoravski okrug 2020.	88,7	5,0	1,6	0,24
Pomoravski okrug 2019.	96,9	5,1	1,9	0,3

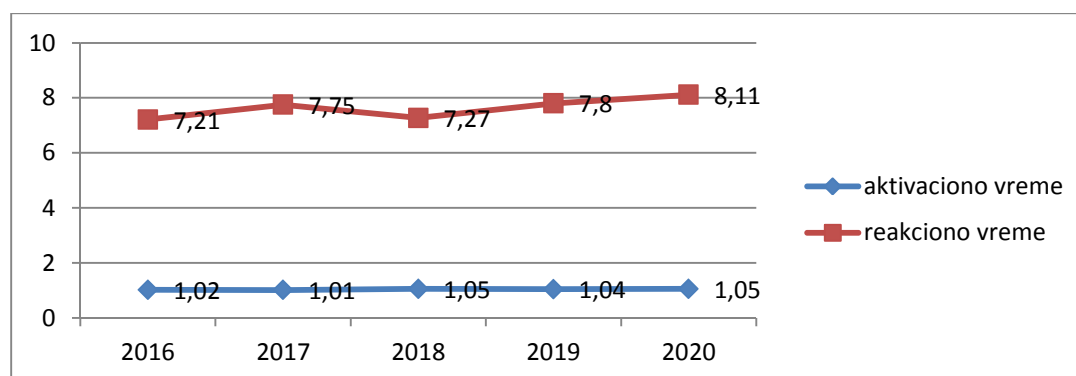
Hitna pomoć

Grafikon br.7 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u Službi hitne medicinske pomoći

Indikatori kvaliteta rada hitne pomoći pokazuju varijacije u pojedinim ustanovama kod **aktivacionog vremena** i kreću se od 1 do 1,88 minuta (prosek okruga je 1,05 što je na nivou prethodne godine) , a kod **reakcionog vremena** od 3,5 do 16 minuta (prosek okruga je 8,11). Vreme **prehospitalne intervencije** odnosno vreme zbrinjavanja pacijenta najviše varira po ustanovama i kreće se od 6,5 u Čupriji do 56 min u najudaljenijem domu zdravlja Rekovac , a prosečna vrednost je 26,5 minuta.

Grafikon 8. Pokazatelji kvaliteta koji se prate u Službi hitne medicinske pomoći od 2016. do 2020.god.

Procenat izvršenih **kardiopulmonalnih reanimacija** je 84,8% za nivo okruga, procenat uspešnih reanimacija kod srčanih zastoja bez prisustva ekipe je 13,83% što je za 10% više u odnosu na 2019.god. , a kod zastoja srca u prisustvu ekipe je 67,5% uspešnih reanimacija (prethodne godine 52,9%) što je za 15% više nego prethodne godine.Procenat **samostalno rešenih slučajeva na terenu** je 71,4%, u ambulanti 68,5% , dok procenat indikovanog medicinskog tretmana kod pacijenata **sa teškom traumom** je 96,9% .Procenat pacijenata sa **AKS** kojima je urađen osnovni terapijski tretman je 76,5%, procenat transportovanih u najbližu ustanovu posle primenjenog osnovnog terapijskog tretmana je 52%, a procenat pacijenata kojima je pored ostalog započeta ili data i prehospitalna tromboliza je 0%.

Specijalističko-konsultativne službe

Specijalističko konsultativne službe na primarnom nivou imaju domovi zdravlja Svilajnac, Despotovac i Rekovac. Prvi pregledi kod specijaliste zakazuju se u svim ustanovama a prosek čekanja je 2 dana. Što se tiče procenta zakazanih svih poseta u odnosu na ukupan broj poseta, na nivou okruga to je 70,5% zakazanih poseta, 2% više nego prethodne godine. Procenat pacijenata koji su primljeni u roku od 30 minuta od zakazanog termina je 99,4%. Popodne specijalističke službe u domovima zdravlja ne rade .

Tabela br.7 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u specijalističko konsultativnoj službi PZZ

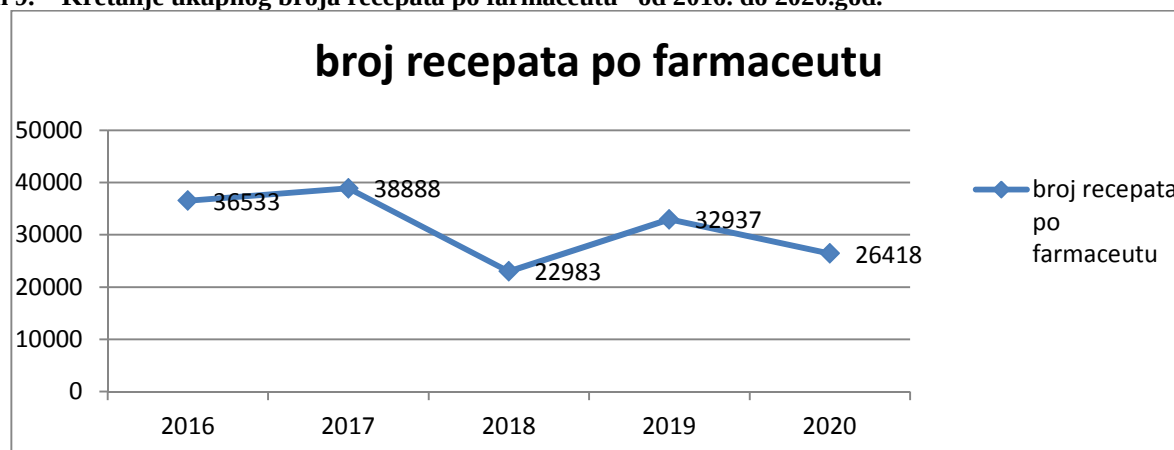
Dom zdravlja	Prosečna dužina čekanja na prvi pregled	Procenat zakazanih poseta u odnosu na ukupan broj poseta
Despotovac	1,05	65,7
Rekovac	1,55	82,8
Svilajnac	3,57	71,9
Pomoravski okrug 2020.	2,0	70,5
Pomoravski okrug 2019.	2,7	69,3

Farmaceutska zdravstvena delatnost

Na teritoriji Pomoravskog okruga postoje 1 apotekarska ustanova iz Plana mreže zdravstvenih ustanova i to Apoteka Paraćin. Rad apoteka je prikazan brojem izdatih recepata (za lekove sa liste, van liste, od privatnika i za magistralne preparate) i naloga za medicinska sredstva. Stavljajući u odnos sa brojem zaposlenih farmaceuta kvantifikuje se rad izvršilaca na ovim poslovima. Prosečan broj recepata za lekove sa liste po farmaceutu je 17865, a za lekove van liste i iz privatnih ordinacija je 8554 recepata po farmaceutu što je manje od prethodne godine za oko 5000 recepata .

Prosečan **broj naloga** za **medicinska sredstva** po farmaceutu je 14, a recepata za **magistralne lekove** je 1200. Procenat rashodovanih lekova usled isteklog roka je 0,08%, a procenat osporenih recepata od strane RFZO usled greške apoteke je 0,02%.

Grafikon 9. Kretanje ukupnog broja recepata po farmaceutu od 2016. do 2020.god.

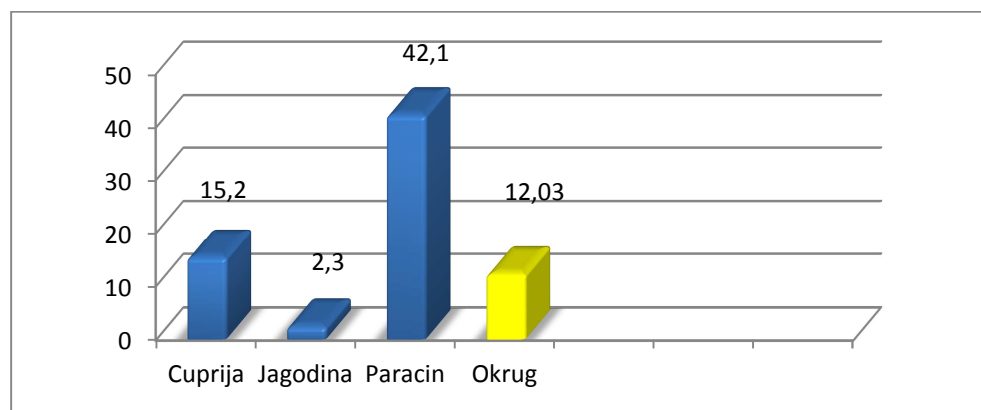

Konstatni pad broja recepata od 2016. god. je posledica toga što je veliki broj privatnih apoteka sklopio ugovor sa RFZO-om o izdavanju lekova na recept pa se veliki broj recepata odliva u privatne apoteke iz kojih nemamo podataka. U poslednjoj godini imamo porast na osnovu većeg broja recepata iz privatne prakse i lekova koji nisu na listi, a imamo i manji broj farmaceuta.

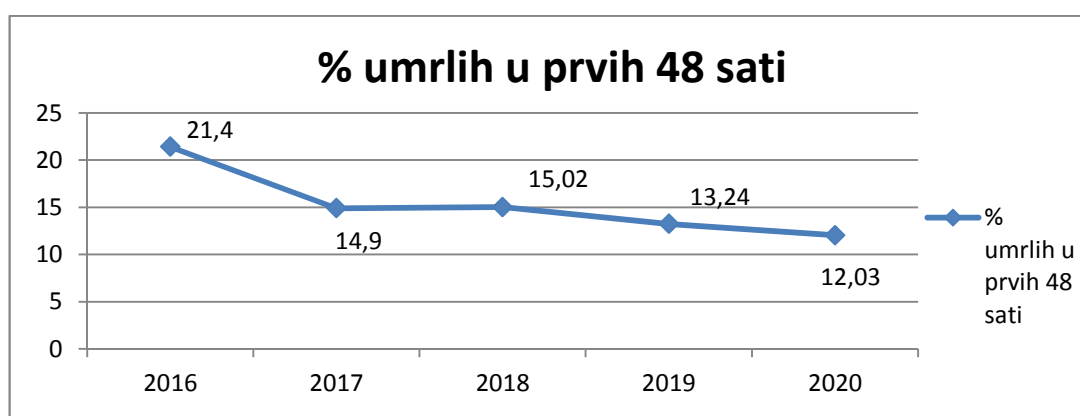
II Sekundarna zdravstvena zaštita

U zdravstvenim ustanovama koje obavljaju zdravstvenu delatnost na sekundarnom nivou, kvalitet zdravstvene zaštite procenjuje se na osnovu pokazatelja koji su se pratili za ustanovu u celini, i pokazatelja po granama medicine. Pokazatelji kvaliteta rada bolnica za ustanovu u celini ili takozvani opšti pokazatelji, pomažu ustanovama da prateći njihove vrednosti, otkriju uzroke nedostataka i poboljšaju kvalitet rada.

Grafikon br. 10 Procenat umrlih u prvih 48 sati

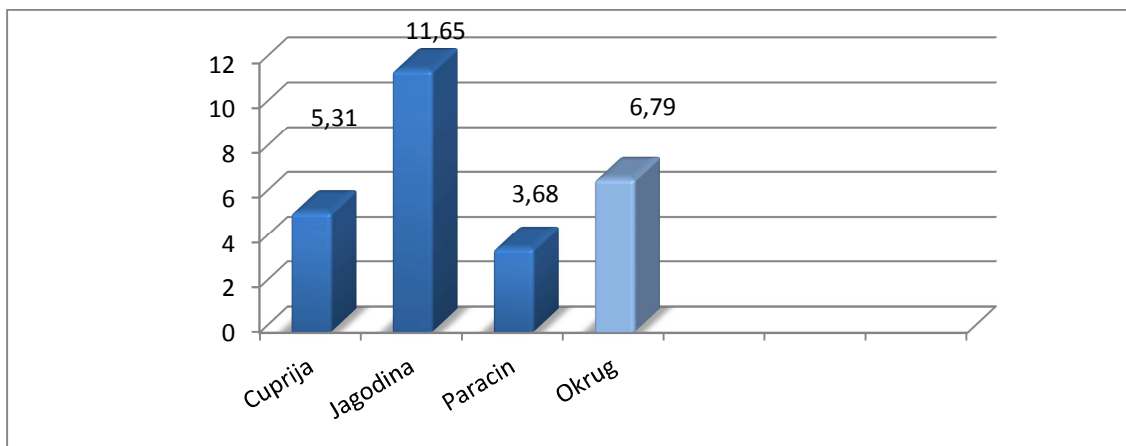

Grafikon br. 11 Procenat umrlih u prvih 48 sati u periodu od 2016.godine do 2020. godine

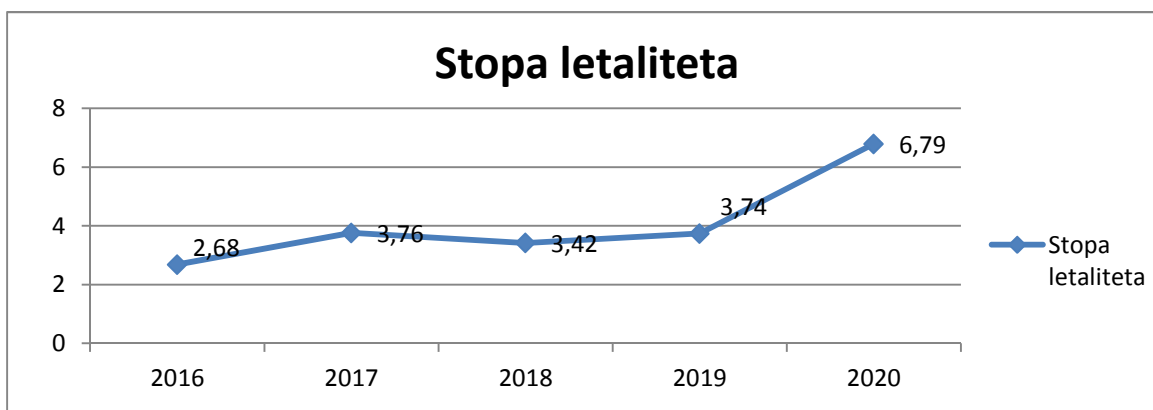
Prvi od pokazatelja kvaliteta rada bolnica je letalitet. U prvih 48 časova od prijema najveći procenat umrlih ima bolnica u Paraćinu 42,1%, a najmanji u Jagodini 2,3%. Prosek okruga je 12% što je za 1% manje nego prethodne godine.

Grafikon br. 12 Ukupna stopa letaliteta u 2020.

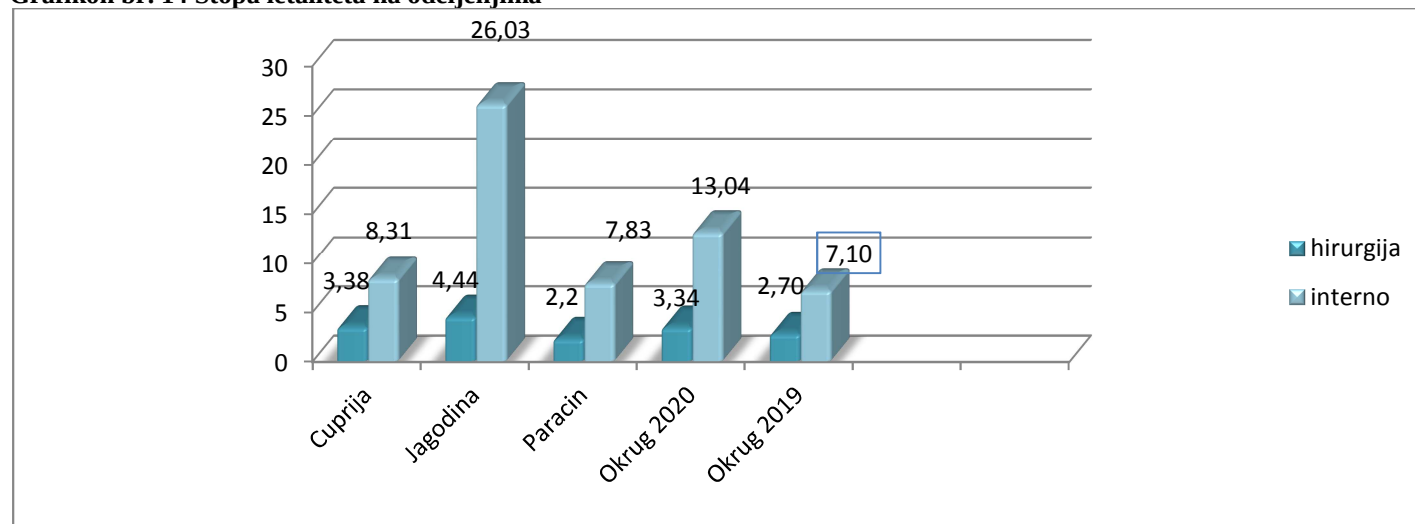
Ukupna stopa letaliteta u bolnicama Pomoravlja kreće se od 3,68 u OB Paraćin do 11,65 u OB Jagodina. Prosek okruga je 6,79 što je za 3 više od prethodne godine, a razlog je poznat –Covid 19. Posmatrajući petogodišnji period ova stopa imala je **blagi** trend rasta da bi u zadnjoj godini naglo skočila .

Grafikon br. 13 Ukupna stopa letaliteta

Posmatrajući stopu letaliteta na internim i hirurškim odeljenjima najmanju stopu letaliteta na internom odeljenju ima bolnica u Paraćinu, a na hirurgiji bolnica u Čupriji. Prosečne stope okruga su niže od prošlogodišnjeg nivoa. Najveću stopu letaliteta na oba odeljenja ima OB Jagodina.

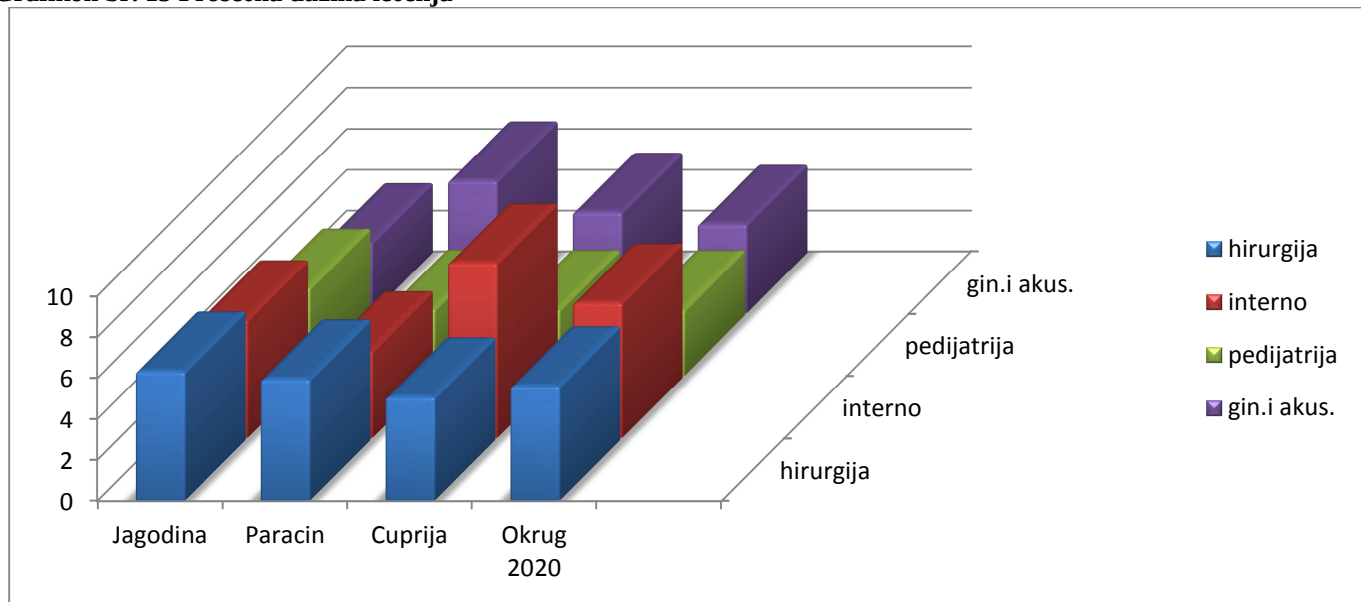
Grafikon br. 14 Stopa letaliteta na odeljenjima

U odnosu na prethodnu godinu stopa letaliteta na hirurgiji je neznatno veća, a na internim je skoro duplo veća jer su na internističkim odeljenjima smeštani oboleli od Covida 19. Na odeljenju pedijatrije bio je 1 smrtni slučaj u OB Čuprija (stopa 0,16), a na ginekologiji 2 slučaja u Jagodini (stopa 0,12).

Sledeći pokazatelj kvaliteta rada bolnica je **procenat obdukovanih i procenat podudarnosti kliničkih i obdukcioni dijagnoza**. Na teritoriji Pomoravskog okruga obdukcije se rade jedino u bolnici Čuprija. **Od ukupnog broja umrlih 1403, na obdukciju je upućeno 57 lica ili 4,06%. Procenat podudarnosti kliničkih i obdukcioni dijagnoza je 100%.**

Grafikon br. 15 Prosečna dužina lečenja

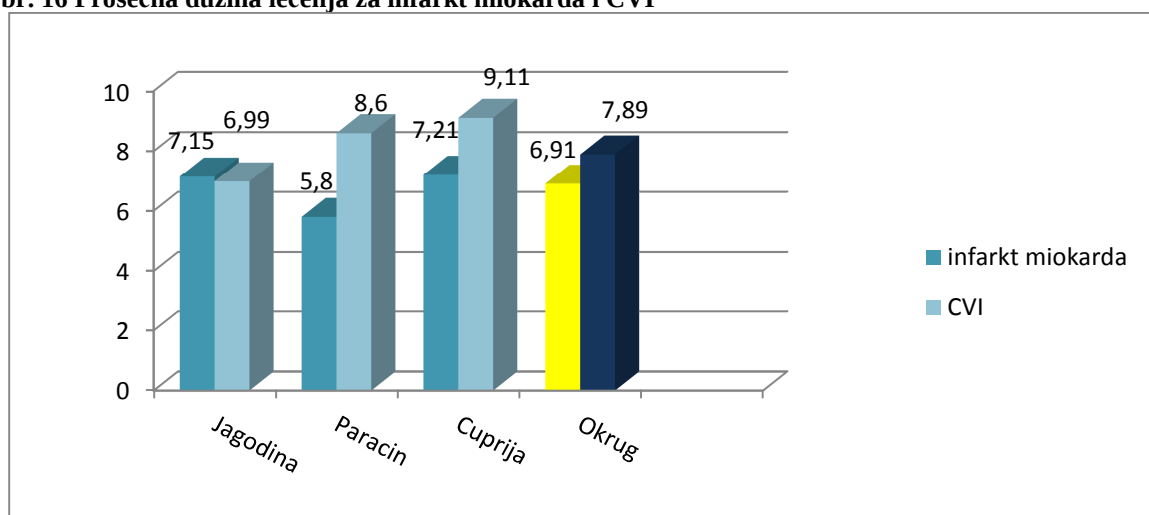

Bolničko lečenje je praćeno kroz rad službi hirurgije, interne medicine, pedijatrije i ginekologije i akušerstva u opštim bolnicama Čuprije, Jagodine i Paraćina. Jedan od praćenih parametara je i **prosečna dužina lečenja** na ovim odeljenjima i na nivou bolnica. Bolnice u Čupriji i Paraćinu imale su u 2020. prosek 6 dana, a bolnica u Jagodini 4,55 dana. Prosek okruga je 5,63 dana.

Na hirurškim odeljenjima prosek lečenja je 5,6 dana, na internim 6,6, na ginekologiji i akušerstvu 4,36 dana, a na pedijatriji 3,22 dana.

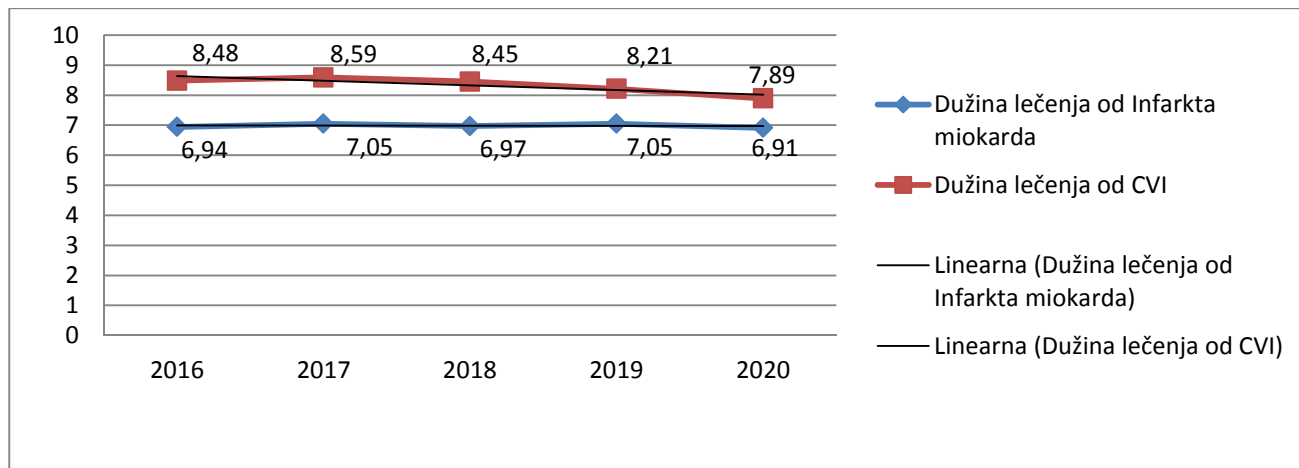
Što se tiče **broja medicinskih sestara po zauzetoj bolničkoj postelji**, najviše ih je na pedijatriji 2,98, ginekološko-akušerskim odeljenjima 2,7, na hirurgiji 1,6 i najmanje na internim odeljenjima 1,3. Najveći prosek za nivo bolnice ima bolnica u Čupriji 1,9 sestre po postelji, zatim Jagodina 1,7 i Paraćin 1,3. Prosek okruga je 1,73 (prethodne godine 1,4).

Grafikon br. 16 Prosečna dužina lečenja za infarkt miokarda i CVI

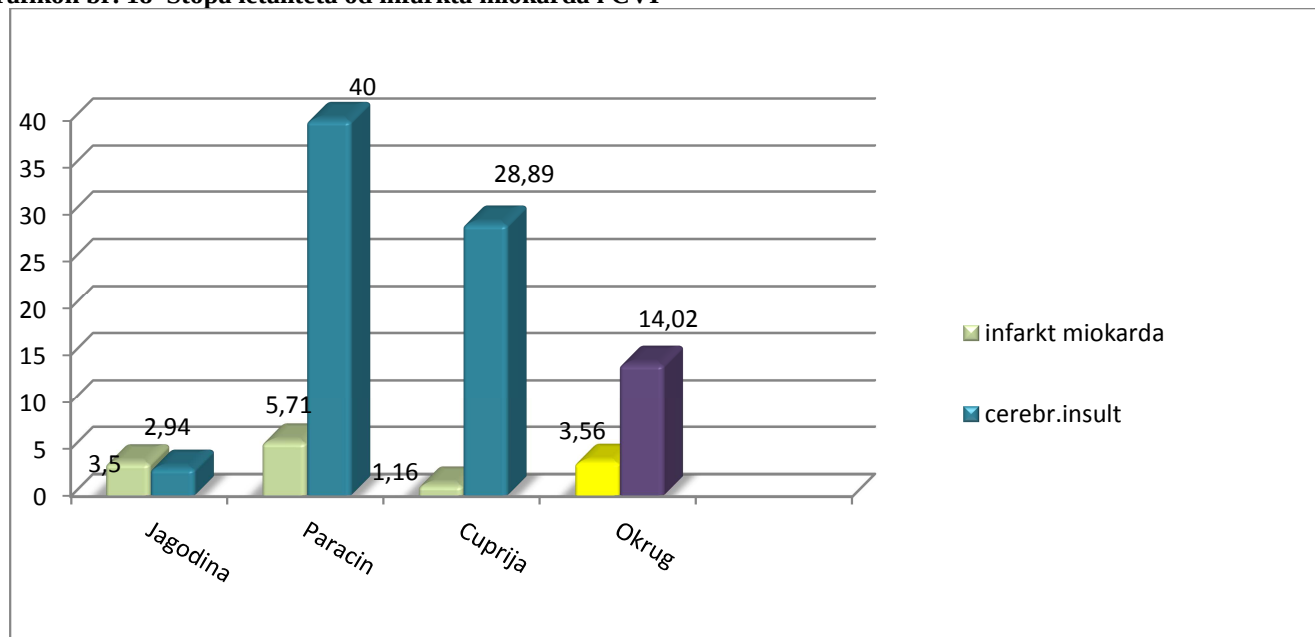
Prosečna dužina bolničkog lečenja za infarkt miokarda je na nivou okruga **6,91 dana** što je na nivou prethodne godine. Prosečna dužina bolničkog lečenja **za cerebrovaskularni insult iznosi 7,89 dana** za okrug što je slično kao prethodne godine .

Grafikon br.17 Prosečna dužina lečenja za infarkt miokarda i CVI u periodu od 2016. godine do 2020. godine

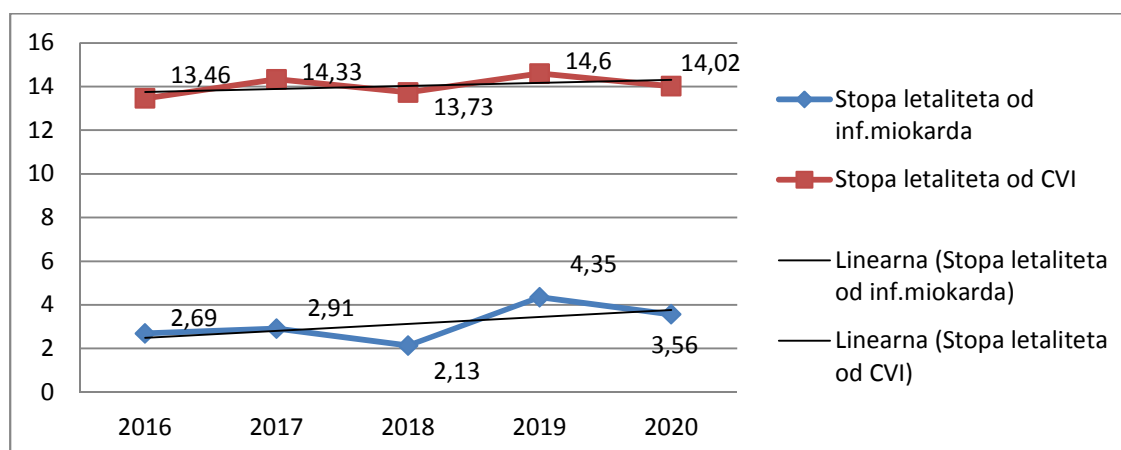
U posmatranom petogodišnjem periodu prosečne dužine lečenja od navedenih bolesti nemaju značajnija odstupanja.

Grafikon br. 18 Stopa letaliteta od infarkta miokarda i CVI

Stopa letaliteta od infarkta miokarda je na nivou okruga 3,56 , a od cerebrovaskularnog insulta 14,02. Bolnica u Čupriji, koja kao regionalna bolnica ima najveći broj neuroloških postelja i kompletnu dijagnostiku, leči najsloženije slučajeve sa celog okruga.

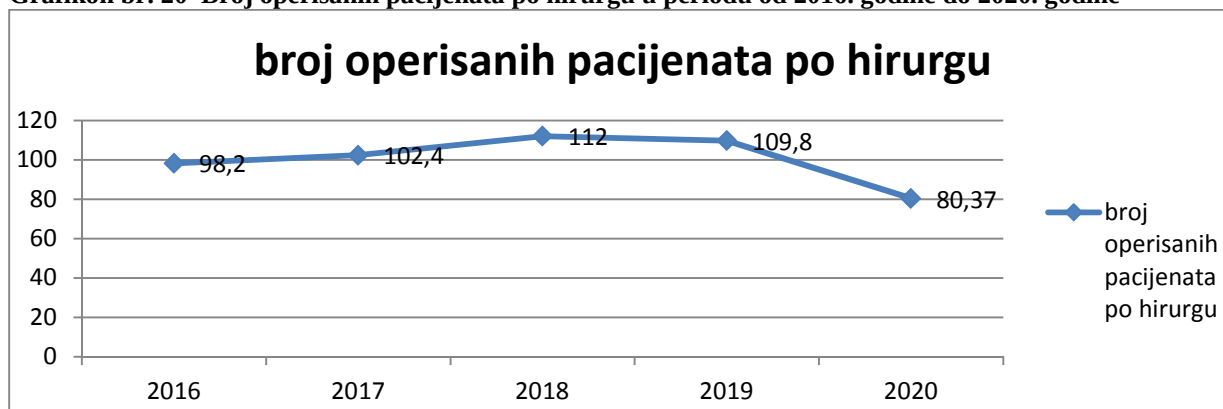
Grafikon br. 19 Stopa letaliteta od infarkta miokarda i CVI u periodu od 2016. godine do 2020. godine

Pokazatelji kvaliteta rada u **hirurgiji** su :

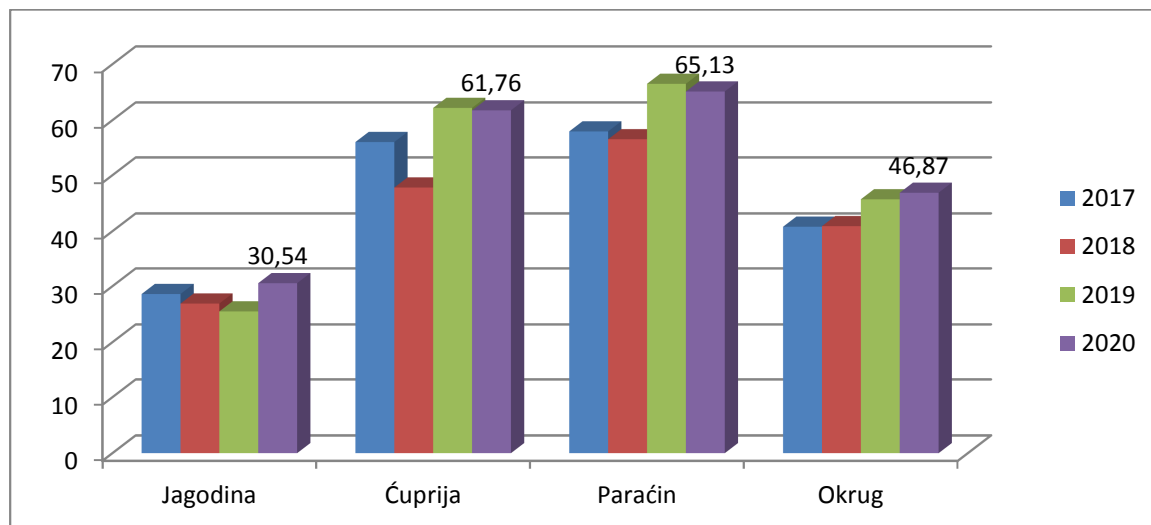
- **Stopa letaliteta operisanih** pacijenata koja se kretala od 0 u Paraćinu , 0,70 Jagodini , do 0,81 u Čupriji (prosek okruga je **0,64** što je nešto niže od prethodne godine za 0,31).
- **Sepsu** posle operacije nije dobio ni jedan pacijent.
- **Posećan broj preoperativnih dana** lečenja za sve hirurške intervencije obavljene u hirurškim salama je **1,24** , od 0,56 u Paraćinu, 1,07 u Čupriji do 1,9 u Jagodini. Prosećan broj preoperativnih dana pokazuje relativno konstantnu vrednost posmatrajući ovaj pokazatelj poslednjih pet godina.
- **Prosećan broj operisanih pacijenata** u opštoj, regionalnoj i lokalnoj anesteziji **po hirurgu** je najmanji u Paraćinu 71,4 , zatim u Čupriji 81,9, a najveći u Jagodini 84,2 Prosek okruga je 80,4 operisanih pacijenta po hirurgu. Manji prosek u odnosu na prethodne godine je zbog redukovano operativnog programa u 2020. godini zbog Covida 19.

Grafikon br. 20 Broj operisanih pacijenata po hirurgu u periodu od 2016. godine do 2020. godine

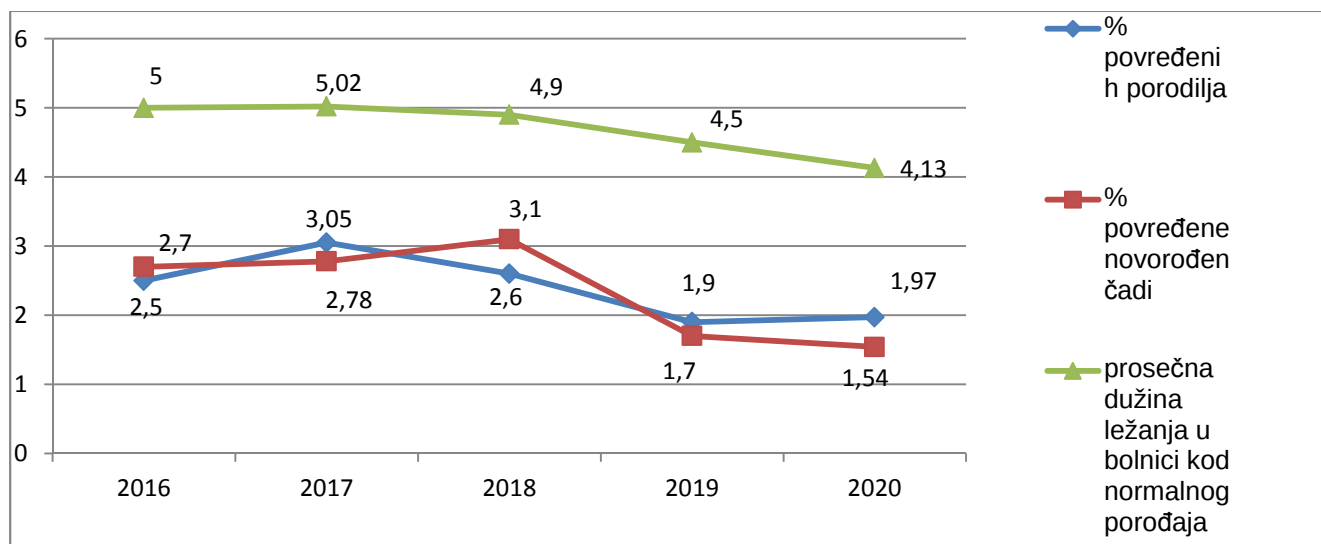
Na odeljenjima **ginekologije i akušerstva** bolnica u Paraćinu i Čupriji dve trećine trudnica se porađa carskim rezom , a u Jagodini trećina. **Prosek okruga je 46,8%** što je za 1% više nego u prethodnoj godini. Vrednost ovog pokazatelja je rasla u OB Jagodina, dok OB Čuprija i OB Paraćin imaju blagi pad ovog pokazatelja u zadnjoj godini. Epiduralna anestezija primenjivana je samo u bolnici Čuprija kod 7 porodilja (3% porođaja). U prisustvu partnera nije obavljen ni jedan porođaj .

Grafikon br. 21 Procenat porođaja carskim rezom

Do otpusta iz bolnice nije bio ni jedan smrtni slučaj bebe, a u program „Bolnica prijatelj beba” uključena su porodilišta u Čupriji i Paraćinu.

Grafikon br. 22 Pokazatelji kvaliteta koji se prate u službi ginekologije i akušerstva

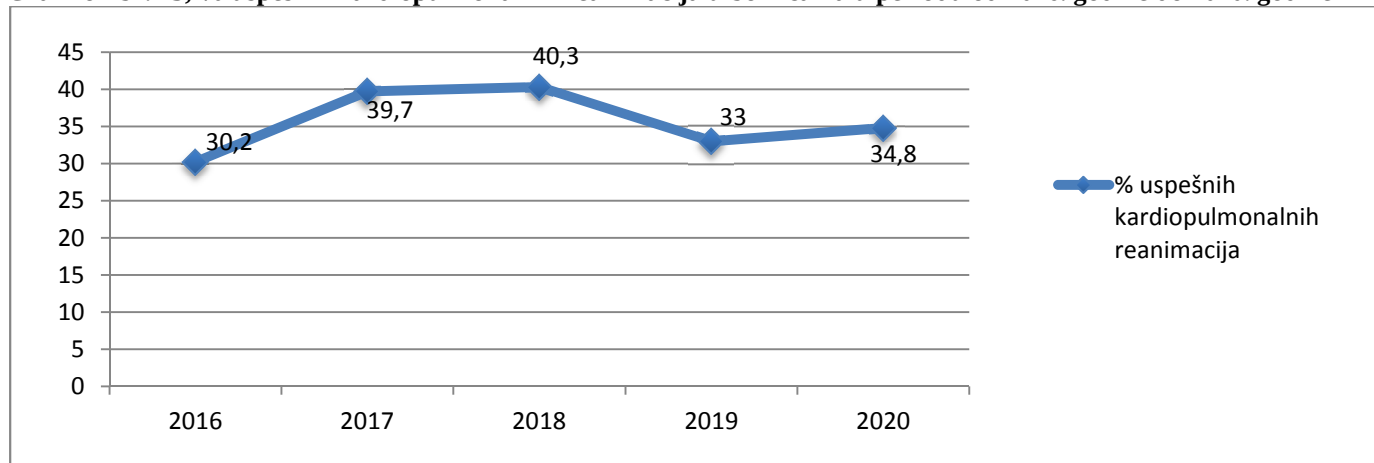
Prosečna dužina ležanja u bolnici kod normalnog porođaja je **4,13 dana** u 2020. godini što je na nivou prethodne godine, **% povređene novorođenčadi je 1,5** što je neznatno manje nego prethodne godine, a **procenat povređenih porodilja pri porođaju je 1,97%** što je na nivou prethodne godine. Posmatrajući petogodišnji period primećuje se da vrednosti sva tri pokazatelja imaju trend blagog opadanja.

Specijalističke službe pri bolnicama rade u dve smene, a prve preglede imalo je zakazano **44,3%** pacijenata. **Prosečna dužina čekanja pacijenata na zakazan prvi pregled je 2,6 dana u bolnicama u Jagodini i Čupriji** dok bolnica Paraćin nije prikazala ovaj podatak, jer njihov informacioni sistem ne

omogućava ovu evidenciju.. Procenat zakazanih poseta u odnosu na ukupan broj poseta je 53,5%. Procenat pacijenata koji na zakazani termin budu primljeni u roku od 30 minuta je **83,8%** . Zakazivanje pregleda je moguće 22 dana u mesecu.

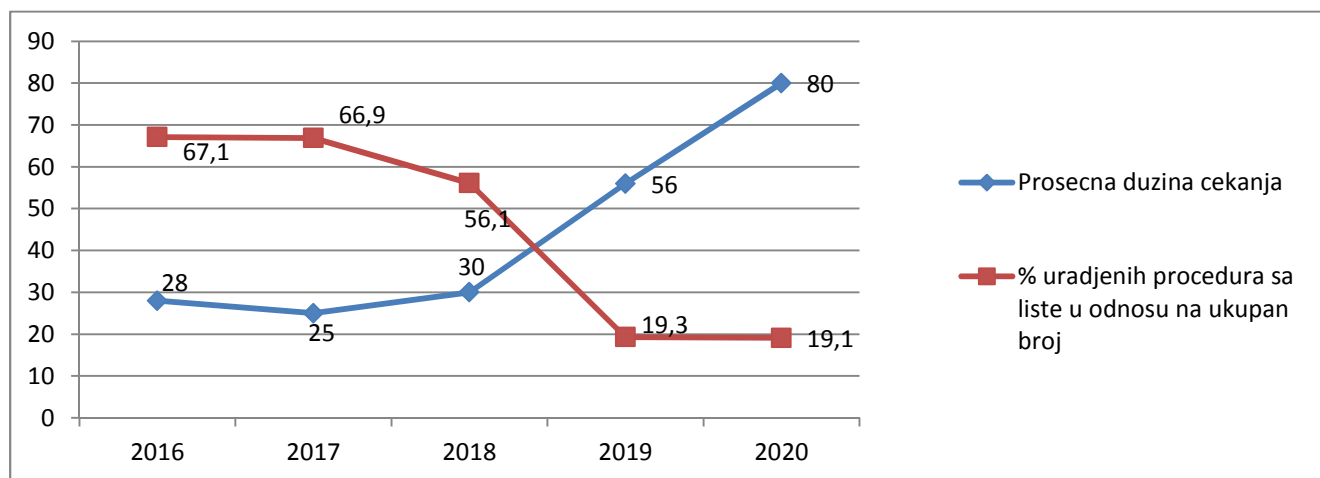
Praćeni pokazatelji kvaliteta u **urgentnoj medicini** pokazuju da je prosečna **dužina čekanja na pregled 3,5 minuta na teritoriji okruga** (od 1 minut u Jagodini ,3,1 min u Paraćinu i 5,3 u Čupriji), a **procenat uspešnih kardiopulmonalnih reanimacija je 34,8%** .Najuspešniji su u OB Paraćin 53%, zatim u OB Čuprija 38%, a najmanje u OB Jagodina 26,8%.

Grafikon br. 23, % uspešnih kardiopulmonalnih reanimacija u bolnicama u periodu od 2016. godine do 2020. godine

Kvalitet vođenja **lista čekanja prikazan je** procentom izvršenih intervencija sa Liste čekanja u odnosu na ukupan broj. Ugradnja totalne **proteze kuka na teritoriji okruga** izvršena je **81,7%** sa liste čekanja(u jagodinskoj bolnici je 83,9%, u paraćinskoj bolnici 100%, a u čuprijskoj 30,8%). Za **ekstrakciju katarakte sa ugrađivanjem lens-implanta** na očnom odeljenju u Čupriji nije bilo liste čekanja, a **CT dijagnostika** je izvršena 19,1% sa liste čekanja. **Prosečna dužina čekanja** za ugradnju endoproteze kuka je 157 dana u Čupriji, 147 dana u Paraćinu i 51,1 dana u Jagodini. (prosek okruga je 62 dana). CT dijagnostika radi se samo u Čupriji i prosečna dužina čekanja bila je 80 dana .

Grafikon br. 24 Prosečna dužina čekanja na usluge CT dijagnostike i % urađenih procedura pacijentima sa liste čekanja u odnosu na ukupan broj urađenih u periodu od 2016. godine do 2020. godine

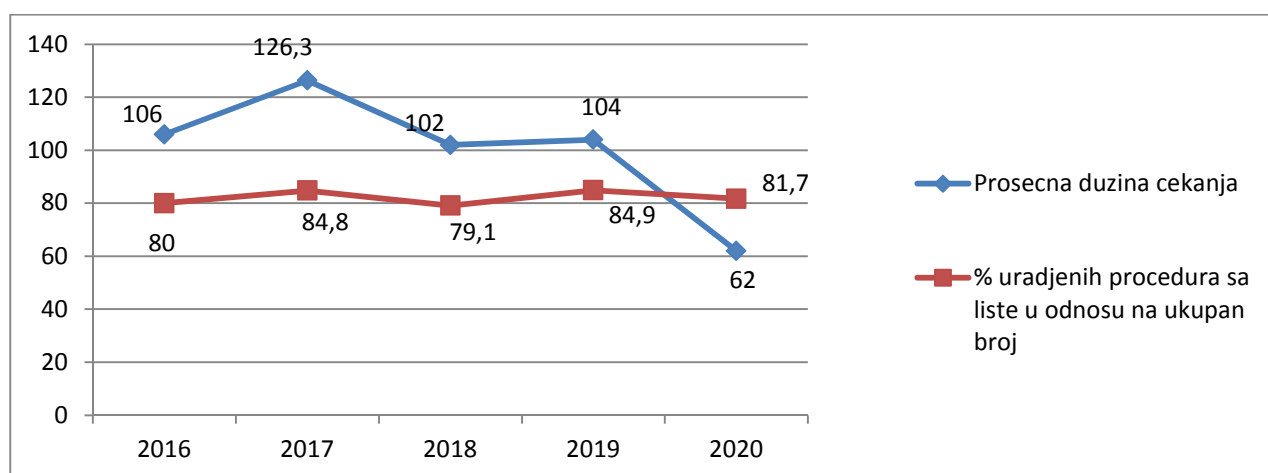

CT dijagnostika imala je relativno konstantnu dužinu čekanja za pacijente sa liste do 2019. godine , oko 30 dana, da bi u 2019. dužina čekanja porasla na 56 dana,a u 2020. na 80 dana zbog Covida, a %

realizovanih usluga za pacijente sa liste čekanja je 19% kao i u prethodnoj godini. Razlog ovome je povećana realizacija usluga za hitne pacijente kao i za stacionarne pacijente.

Ugradnju totalnih proteza kuka rade sve tri bolnice Pomoravskog okruga. Prosečna dužina čekanja na proceduru pokazuje trend opadanja u posmatranom periodu, dok procenat urađenih procedura za pacijente sa liste čekanja ima približno konstantne vrednosti.

Grafikon br. 25 Prosečna dužina čekanja na usluge ugradnje totalne proteze kuka i % urađenih procedura pacijentima sa liste čekanja u odnosu na ukupan broj urađenih u periodu od 2016. godine do 2020. godine

III Bezbednost pacijenata

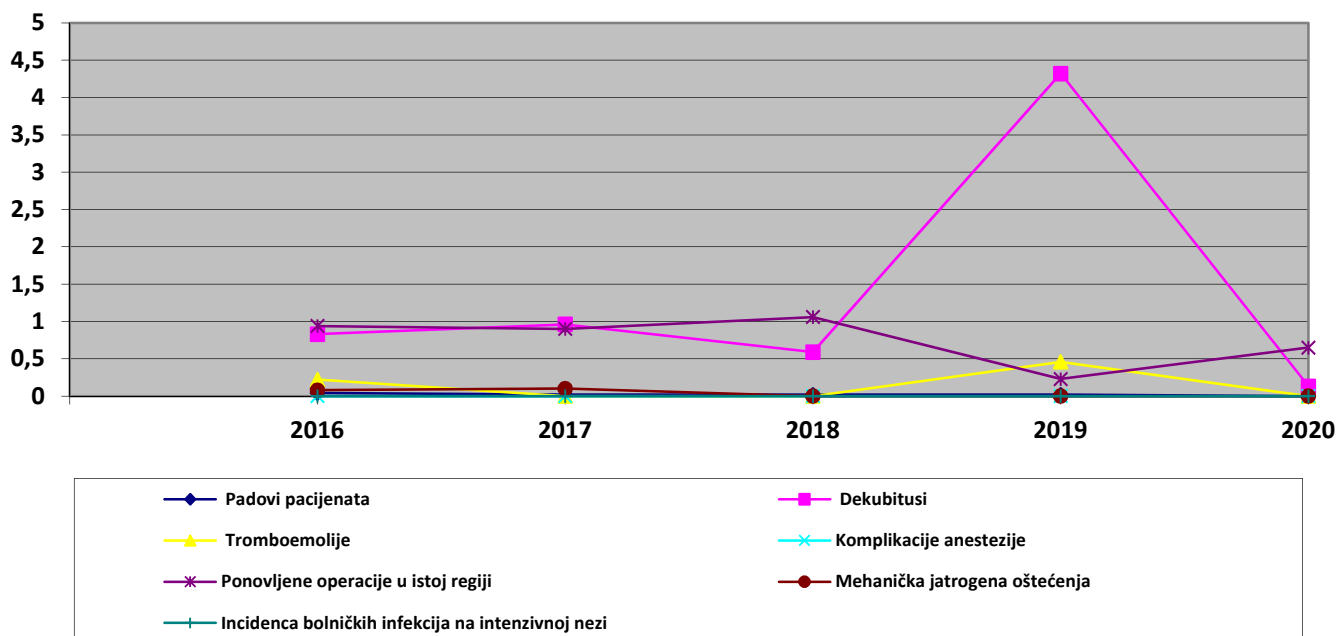
U svim zdravstvenim ustanovama Pomoravskog okruga su uspostavljene procedure za registrovanje neželjenih dejstava lekova i neželjenih događaja.

Tabela br. 8 Pokazatelji kvaliteta – bezbednost pacijenata

<i>Pokazatelji bezbednosti pacijenata u bolnicama</i>	<i>Čuprija</i>	<i>Jagodina</i>	<i>Paraćin</i>	<i>Okrug 2020</i>
Stopa padova pacijenata	0,00	0,00	0,00	0,00
Stopa pacijenata sa dekubitusima	0,06	0,00	0,21	0,13
Stopa tromboembolijskih komplikacija	0,00	0,00	0,00	0,00
Stopa komplikacija usled davanja anestezije	0,00	0,00	0,00	0,00
Stopa ponovljenih operacija u istoj regiji	0,28	0,00	0,91	0,65
Stopa mehaničkih jatrogenih oštećenja kod hirurške intervencije	0,00	0,00	0,00	0,00
Broj hirurških intervencija koje su urađene na pogrešnom pacijentu, pogrešnoj strani tela i pogrešnom organu	0,00	0,00	0,00	0,00
Stopa incidencije svih bolničkih infekcija na jedinici intenzivne nege	0,00	0,00	0,00	0,00
Stopa incidencije infekcije operativnog mesta	0,00	0,00	0,00	0,00

Padova pacijenata nije bilo 1 ni u jednoj bolnici. Pacijenata sa dekubitusima je bilo ukupno 7 od čega 6 u OB Čuprija . Tromboembolijskih komplikacija nije bilo kao ni jatrogenih oštećenja pri hirurškim intervencijama i komplikacija anestezije, a ponovljenih operacija u istoj regiji kod 2 pacijenata . Bolničkih infekcija u intenzivnoj nezi nije bilo kao ni pogrešnih hirurških intervencija i infekcija operativnog mesta.

Grafikon br. 26 Pokazatelji bezbednosti pacijenata u bolnicama izraženi u stopama na 1000 pacijenata, u periodu od 2016. godine do 2020. godine

Posmatrajući petogodišnji period pokazatelji bezbednosti pacijenata imaju uglavnom konstantnu zanemarujuću vrednost ili opadanje vrednosti . U zadnjoj godini imamo blagi porast jedino kod ponovljenih operacija u istoj regiji. **Takođe se mora napomenuti da se neželjeni događaji u opštoj bolnici Jagodina godinama ne prikazuju ili zbog loše evidencije tih događaja ili jednostavno ne žele da ih prikažu. Nije realno da oni uopšte ne postoje u ovoj bolnici ni jedne godine. Na pojedinim odeljenjima je povećan rizik pacijenata od neželjenih događaja zbog težine oboljenja, teških hiruških intervencija , dugotrajne hospitalizacije ,gde su i pored izuzetne brige o pacijentu i požrtvovanosti medicinskog osoblja neželjeni događaji neminovni.**

IV Obnova znanja

Sve zdravstvene ustanove Pomoravskog okruga koje obavljaju zdravstvenu delatnost na primarnom, sekundarnom i više nivoa zdravstvene zaštite imale su plan edukacije za 2020. godinu. Ebog postojeće epidemiološke situacije edukacije su uglavnom realizovane on line. U ovim ustanovama ukupno je bilo zaposleno 2383 zdravstvena radnika i saradnika, od kojih je 1624 (odnosno oko 68,1%) bar jednom o trošku ustanove pohađalo kurs, seminar ili učestvovalo na kongresu ili stručnom sastanku iz oblasti koja je relevantna za njihov stručni rad. Broj održanih edukativnih skupova u ustanovama je 57.

Tabela 9. Obnova znanja zaposlenih

Zdravstvena ustanova	Broj zaposlenih zdravstvenih radnika i saradnika	Broj osoba koje su bar jednom o trošku ustanove učestvovalе u obnovi znanja i veština	Procenat osoba koje su bar jednom o trošku ustanove učestvovalе u obnovi znanja i veština	Broj radionica, edukativnih skupova i seminara održanih u zdravstvenoj ustanovi
Apoteka Paraćin	16	0	0	0
DZ Jagodina	273	247	90,5	0
DZ Paraćin	173	173	100	0
DZ Čuprija	113	69	61	0
DZ Svilajnac	191	0	0	0
DZ Despotovac	118	118	100	2
DZ Rekovac	65	0	0	0
OB Čuprija	680	300	44,1	9
OB Jagodina	476	476	100	0
OB Paraćin	358	0	0	0
ZZJZ Čuprija	75	62	82,7	0
Ukupno	2538	1445	56,9	11

V POKAZATELJI KVALITETA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U ZAVODU ZA JAVNO ZDRAVLJE ČUPRIJA

U Zavodu za javno zdravlje je u toku 2020. godine održano 260 edukacija (u prethodnoj godini 62), odnosno 4,1 edukacija po zdravstvenom radniku/saradniku, pri čemu ni jedna nije bila akreditovana od strane Zdravstvenog saveta Srbije. U skladu sa Planom stručnog usavršavanja koji se donosi za svaku godinu, 82,7% zaposlenih je pohađalo neki kurs, seminar ili drugi oblik stručnog usavršavanja o trošku ustanove. Ebog postojeće epidemiološke situacije edukacije su uglavnom realizovane on line.

Kao i prethodne godine, sprovedeno je 9 obaveznih kampanja iz Kalendara javnog zdravlja (Nacionalni dan bez duvanskog dima, Mart – nacionalni mesec borbe protiv raka, Svetski dan voda, Svetski dan zdravlja, Nacionalna nedelja zdravlja usta i zuba, Svetski dan bez duvanskog dima, Svetska nedelja promocije dojenja, Svetski dan srca, Mesec pravilne ishrane i Svetski dan borbe protiv HIV-AIDS-a). Ukupno su održane svega 3 manifestacije u zajednici dok konferencije za štampu povodom obeležavanja ovih datuma nisu održavane zbog epidemiološke situacije. Realizovana je 31 TV I 6 radio objava dostavljenog pisanog materijala. Pored obaveznih kampanja iz Kalendara javnog zdravlja, Zavod je obeležio još 7 značajnih datuma van kalendara zdravlja, sa oko 100 medijskih nastupa čija je velika većina bila posvećena aktuelnoj epidemiološkoj situaciji I prevenciji respiratornih infekcija odnosno Covida 19. Internet prezentacija Zavoda, putem koje je omogućena interaktivna komunikacija sa korisnicima usluga, se redovno ažurira. Na sajtu se između ostalih dokumenata redovno objavljuju analiza zdravstvenog stanja stanovništva Pomoravskog okruga, analiza pokazatelja kvaliteta zdravstvene zaštite, analiza zadovoljstva korisnika zdravstvene zaštite kao i zaposlenih u zdravstvenim ustanovama. Najveća pažnja u 2020. Godini bila je posvećena informacijama vezanim za Covid 19.

Centar za kontrolu i prevenciju bolesti je tokom svih 12 meseci sprovodio epidemiološki nadzor nad bolničkim infekcijama u 3 bolnice Pomoravskog okruga putem prevalence, ukupno 42 nadzora. Takođe, Centar redovno sprovodi I reviziju vakcinalnih kartoteka, i kao i prethodne godine revizija je sprovedena u svim vakcinalnim punktovima na teritoriji Pomoravskog okruga (ukupno 6).

U registar za rak unet je 892 slučaj, pri čemu je učešće potvrda o smrti u ovom registru 1 odnosno 0,01%.

Prema Izveštaju o uspešnosti u međulaboratorijskim ispitivanjima I poređenjima u laboratorijama za fizička i fizičko-hemijska ispitivanja procenat uspešnosti je 95% a u laboratoriji za sanitarnu mikrobiologiju 100%. U mikrobiološkim laboratorijama rezultat tačnosti je u prvoj kontroli bio u proseku 98% za 6 međulaboratorijskih kontrola.

U Centru za higijenu i humanu ekologiju dato je 216 stručnih mišljenja za neispravne uzorke i za sve uzorke je, kao i prethodne godine dat I predlog mera.

U skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ažuriran je Plan reagovanja u vanrednim situacijama koji se redovno ažurira. Za vanredne situacije Zavod je u 2020. godini imao 3 mobilna tima.

ZAKLJUČAK

U ovoj analizi prikazani su najznačajniji pokazatelji kvaliteta rada zdravstvenih ustanova na teritoriji Pomoravskog okruga, pojedinačno po zdravstvenim ustanovama i prosek okruga. Vrednost pokazatelja je poređena sa vrednošću iz prethodne godine, a za najznačajnije pokazatelje je prikazano kretanje istih za poslednjih pet godina. **Protekla godina, zbog epidemiološke situacije i vanrednog stanja ne može biti merodavna za analizu kvaliteta rada zdravstvenih ustanova, obzirom da su ustanove radile u izmenjenom režimu rada sa prioritetom dijagnostikom i lečenjem Covid pacijenata, dok je za ostale pacijente vršena trijaža i lečeni uglavnom hitni slučajevi.**

Među pokazateljima **primarne zdravstvene zaštite**, odnosno usluge vezane za izabranog lekara zapaža se pad vrednosti pokazatelja vezanih za preventivne usluge u odnosu na prethodnu godinu. Kretanje udela preventivnih pregleda u ukupnom broju poseta lekaru za poslednjih pet godina pokazuje blagi trend opadanja kod službi za žene i dečake. Vakcinacija protiv gripa pokazuje trend rasta u posmatranom periodu, najmanji obuhvat je bio u 2018. godini. U odnosu na prethodnu godinu manji je obuhvat odraslih hemokult testom za 3%, a propisivanje penicilina smanjeno je 6%.

U stomatološkoj zdravstvenoj zaštiti, analiza pokazatelja kvaliteta preventivnih usluga je neadekvatna obzirom da je obuhvat svih populacionih grupa preventivnim pregledima veoma mali, oko 30%. KEP indeks ima relativno konstantne vrednosti sa manjim oscilacijama. Konstatuje se i duplo manji obuhvat trudnica preventivnim stomatološkim pregledom u odnosu na prethodnu godinu, dok je procenat ponovljenih intervencija i konzervativno tretiranih paradontopatija na nivou prethodne godine.

Kod službe hitne pomoći se u poslednjih 5 godina može zapaziti blagi trend smanjenja reakcionog vremena, dok aktivaciono ima relativno konstantnu vrednost sa naznatnim trendom rasta. U odnosu na prethodnu godinu, procenat uspešnih KPR u prisustvu ekipe HP veći je za 15%.

Pokazatelji rada polivalentno patronažne službe pokazuju vrednosti na nivou prethodne godine, osim obuhvata novorođenčadi posetama koji je manji za 8%.

U specijalističkim službama domova zdravlja 70% poseta je zakazano što je na nivou prethodne godine, a dužina čekanja je smanjena sa 2,7 na 2 dana.

Pokazatelji kvaliteta rada apoteka prikazani su jedino za Apoteku Paraćin koja je jedna ostala u svojini države dok su sve ostale privatizovane. Konstatovano je smanjenje prosečnog broja recepata po farmaceutu za 6000 u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrajući broj recepata po farmaceutu unazad 5 godina zapaža se uglavnom konstantna vrednost osim prethodne godine koja je imala značajniji pad, što je posledica toga da je veliki broj privatnih apoteka sklopio ugovor sa RFZO-om o izdavanju lekova na recept pa se veliki broj recepata odliva u privatne apoteke iz kojih nemamo podataka. Procenat rashodovanih lekova usled isteklog roka je 0,8%, a procenat osporenih recepata od strane RFZO usled greške apoteke je 0.

Pokazatelji rada **sekundarne zdravstvene zaštite su uglavnom na nivou prethodne godine.**

Letalitet u prvih 48 sati od prijema u bolnicu pokazuje blagi trend opadanja u poslednjih 5 godina.

Ukupna stopa letaliteta ima blagi trend rasta u posmatranom periodu dok je u poslednjoj godini značajnije porasla.

Prosečna dužina lečenja od infarkta miokarda i CVI ima relativno konstantnu vrednost u posmatranom periodu, dok **stopa letaliteta od AIM** ima blagi pad u poslednjoj godini.

Prosečan broj preoperativnih dana pokazuje relativno konstantnu vrednost posmatrajući ovaj pokazatelj poslednjih pet godina.

Stopa letaliteta operisanih je 0,64, na nivou prethodne godine

Pokazatelj koji pokazuje trend rasta blagog u petogodišnjem periodu je **broj operacija po hirurgu, dok je u zadnjoj godini broj naglo opao, zbog manjeg broja hiruških intervencija zbog epidemije.**

Pokazatelji kvaliteta rada u **ginekologiji** su: carski rezovi, povređivanje porodilja i novorođenčadi kao i prosečna dužina ležanja u bolnici nakon normalnog porođaja. Svi beleže trend opadanja u poslednjih 5 godina. Na odeljenjima **ginekologije i akušerstva** bolnica u Paraćinu i Čupriji dve trećine trudnica se porađa carskim rezom, a u Jagodini jedna trećina. **Prosek okruga je 46,8%** što je za 1% više nego u prethodnoj godini. Epiduralna anestezija primenjivana je samo u bolnici Čuprija kod 7 porodilja (3% porođaja). U prisustvu partnera nije obavljen ni jedan porođaj.

Dužina čekanja na procedure **sa liste čekanja** je uglavnom bila konstantna kod CT dijagnostike od 25-34 dana, da bi u zadnje dve godine porasla na 56 pa na 80 dana, prosečna dužina čekanja za ugradnju kuka bila je oko 100 dana od 2016. do 2019. godine, da bi u zadnjoj godini pala na 62 dana.

Stope pokazatelja **bezbednosti pacijenata** imaju niske vrednosti ili nulu. Kroz posmatrani petogodišnji period najviše varijacija imala je stopa ponovljenih hirurških intervencija u istoj regiji koja se kretala od 2,16 do 0,23 i stopa pacijenata sa dekubitusom od 1,22 pa do 4,32. Stopa tromboembolijskih komplikacija pokazuje takođe blagi trend rasta u posmatranom periodu.

PREDLOG MERA

- U svim ustanovama treba insistirati na tačnoj i potpunoj evidenciji svih parametara neophodnih za praćenje definisanih pokazatelja.
- Intenzivirati preventivni rad u ustanovama PZZ i povećati odaziv stanovništva na preventivne preglede
- Povećati obuhvat dece u 15. godini života kompletnom imunizacijom
- Povećati obuhvat vakcinacijom protiv gripa korisnika starijih od 65 godina.
- U stomatološkoj zdravstvenoj zaštiti povećati obuhvat dece preventivnim pregledima i uslugama i nastaviti sa kontinuiranim praćenjem oralnog zdravlja ove vulnerabilne kategorije. Takođe, neophodno je nastaviti i intenzivirati zdravstveno vaspitni rad na očuvanju oralnog zdravlja svih kategorija stanovništva.
- U stacionarnim ustanovama treba dalje raditi na skraćanju trajanja lečenja, uz stalno povećanje bezbednosti pacijenata. U ustanovama u kojima se bolnički letalitet povećava uraditi detaljnu analizu mogućih uzroka.
- Na ginekološko-akušerskim odeljenjima raditi na smanjenju broja porođaja carskim rezom i povećanju broja porođaja u epiduralnoj anesteziji.
- Uskladiti kadrovsku obezbeđenost sa stvarnim potrebama kako bi se obezbedio dovoljan broj medicinskih sestara/tehničara po zauzetoj bolničkoj postelji i skratilo vreme čekanja na pregled u specijalističko-konsultativnim službama stacionarnih zdravstvenih ustanova, kao i na procedure sa liste čekanja.
- Svim zdravstvenim radnicima obezbediti stručno usavršavanje iz oblasti relevantnih za njihov rad.